

**06.02.2023 TARİHİNDE MEYDANA GELEN
DEPREMLER SONRASI GÖZLEM VE TESPİT
RAPORU**

**VAN BAROSU
VE
ÖZGÜRLÜK İÇİN HUKUKÇULAR DERNEĞİ
VAN ŞUBESİ**

İÇİNDEKİLER

A. RAPORUN AMACI

B. GİRİŞ

- a. Depremin Lokasyonu
- b. Depremin Etki Boyutu

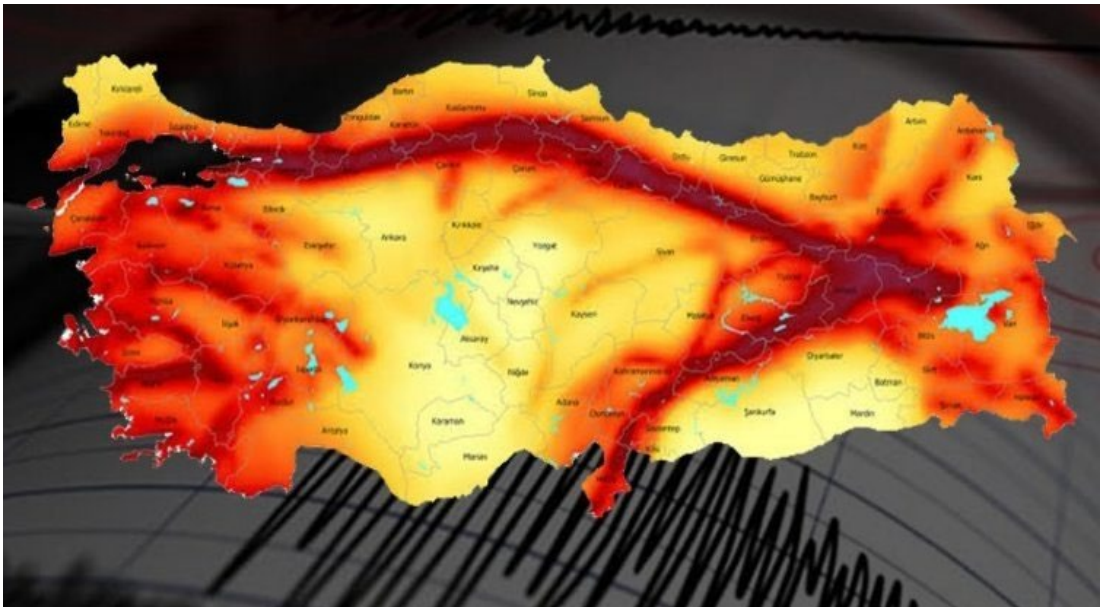
C. ARAŞTIRMA SAHASI İLE TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

1. **Hatay İli** : 10.02.2023-15.02.2023
2. **Adıyaman Gölbaşı İlçesi** : 08.02.2023-10.02.2023
3. **Adıyaman İli** : 10.02.2023-11.02.2023
4. **Kahramanmaraş İli** : 13.02.2023-16.02.2023
5. **Kahramanmaraş Pazarcık İlçesi** : 10.02.2023-18.02.2023
6. **Gaziantep/İslahiye İlçesi** : 10.02.2023-18.02.2023
7. **Malatya İli** : 16.02.2023-20.02.2023

D. TAKİBİ YAPILAN HUKUKİ İŞLEMLER

- Sahadan Aktarılan Bilgilerin Toplanması
- Sosyal Medyadan Aktarılan Bilgilerin Toplanması ve Tespit Edilmesi Sonrası Hukuki Sürecin Başlatılması.

E. SONUÇ ve TAVSİYELER

A. RAPORUN AMACI

Bu Rapor; 06.02.2023 Tarihinde meydana gelen depremler sonrası deprem felaketinin etkilediği il ve ilçeler, yardım ve kurtarma faaliyetlerinin kapsamı ve durumu, yardım ve kurtarma işlemlerinde yetkili ve görevli kurumların organizasyon yapısı ve eksiklikleri, yıkımın insanlar üzerindeki etkileri, ihmallerin ve sorumluların tespiti gibi birçok konuda depremin yarattığı ve açığa çıkardığı tahribatı aktarma amacıyla yazılmıştır.

Van Barosu ve ÖHD Van Şubesi'nin görevlendirdiği avukatların depremin yaşandığı il ve ilçelere farklı tarihlerde gitmesi ve alandaki tespitleri neticesinde bu rapor oluşturulmuştur. Deprem yaşanan illerde yapılan çalışmalar neticesinde tüm gözlem ve tespitler tutanak haline getirilmiş ve heyetlerin aktarımları ile tespit edilen ihlaller kayıt altına alınmıştır.

Raporda ayrıca deprem sonrası ihmal ve ihlallerin sonucu olarak savcılıklara yapılan suç duyuruları da yer almaktadır.

Saha gözlemlerine ilişkin bilgi notları ve başlatılan hukuki süreçlerle beraber yetki ve sorumluluğu olan merci ve kurumların bu ihlallerin sonlandırılmasına yönelik harekete geçmelerini sağlamak, ihlalleri yapan ve bu ihlallerin meydana gelmesinde ihmali bulunan kişiler hakkında etkili soruşturma yürütülmesine katkı sağlamak, hafıza oluşturarak ihlal ve ihmallerin önlenmesi, deprem kuşağında bulunan coğrafyamızda daha fazla yıkım ve kayıpların yaşanmaması için gereken tedbirlerin alınması adına raporu kamuoyunun dikkatine arz ederiz.

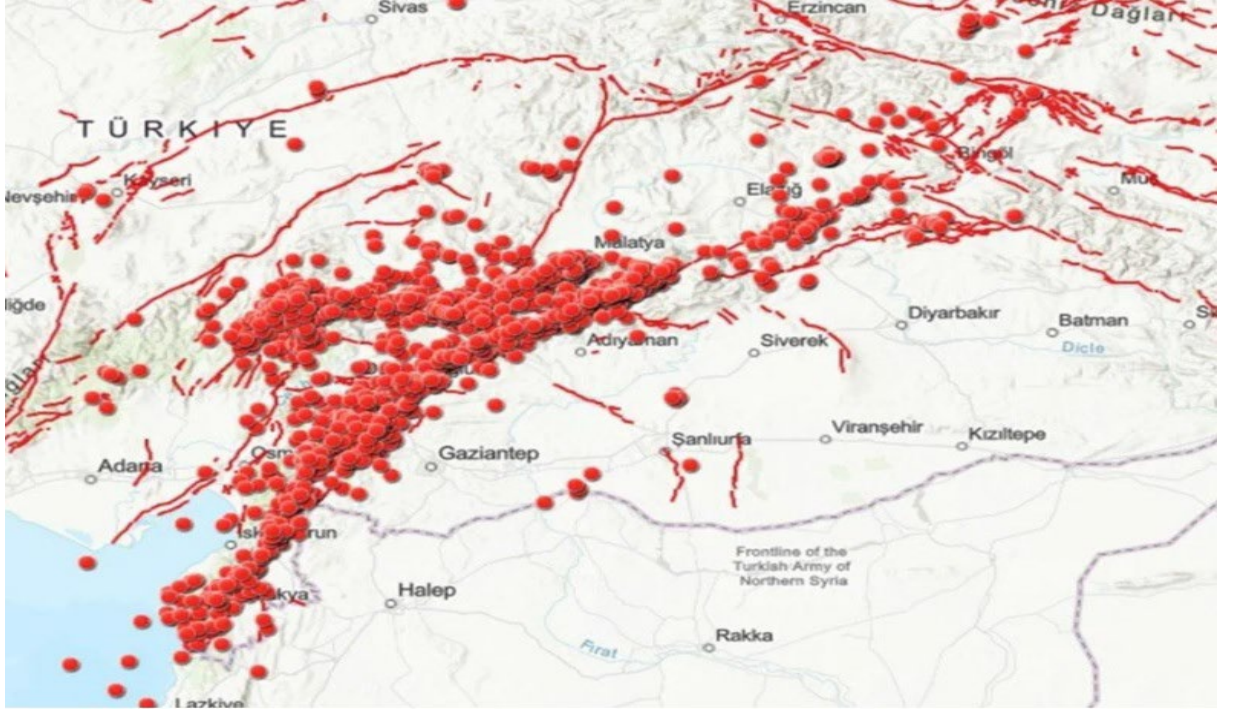
B. GİRİŞ

- a. **Depremin Lokasyonu:** 06.02.2023 günü Türkiye saati ile 04:17'de ve 13:24'de merkez üssü Pazarcık (Kahramanmaraş) ve Elbistan (Kahramanmaraş) olan Mw 7.7 ve Mw 7.6 büyüklüğünde iki deprem meydana gelmiştir.
- b. **Depremin Etki Alanı:** Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş, Antep, Adana, Diyarbakır, Şanlıurfa, Osmaniye, Kilis ve Malatya etkilenmiştir. Deprem bölgelerinde çok sayıda yapı yıkılmış veya ağır hasar almıştır. Depremin şiddetinin boyutu neredeyse Türkiye'nin her yerinde sarsılmalarla hissedilmiştir.

Kahramanmaraş merkezli yaşanan 7.7 ve 7.6 şiddetindeki depremler; Hatay, Adıyaman, Kahramanmaraş, Gaziantep, Adana, Osmaniye, Malatya, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Kilis'te büyük hasarlara yol açmıştır. Rapor tarihi itibarıyla 481 bin 865 binada yer alan 2 milyon 196 bin 88 hanede inceleme yapıldığı, acil yıkılması gereken bina sayısının 61 bin olduğu resmi açıklamalarla belirtilmiştir. (kaynak; <https://www.haberturk.com/hasar-tespit-calismalarinda-2-milyon-196-bin-birim-incelendi-deprem-bolgesinde-acil-yikilacak-bina-sayisi-61-bini-gecti-3566202/5>)

Kahramanmaraş merkezli 7.7 ve 7.6 büyüklüklerindeki depremten etkilenen Hatay, Adıyaman, Gaziantep, Adana, Osmaniye, Malatya, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Kilis

illerinde resmi rakamlara göre 27.02.2023 tarihi itibari ile 44.374 vatandaşın hayatını kaybettiği ve yüz binden fazla insanın yaralandığı açıklanmıştır.

C. ARAŞTIRMA SAHASI İLE TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

1. Hatay İli Tespit Ve Değerlendirmeler (10.02.2023-15.02.2023)

Şehrin alt yapısının ve binalarının büyük çoğunluğunun yıkıldığı, diğer binaların ise ağır hasarlı olduğu ve ihyasının uzun yıllar alacağı gözlemlenmiştir. Yapılaşmanın zayıf zeminde olduğu tespit edilmiştir. Şehirde bulunan yapıların sıvılaşmaya bağlı olarak ilk katların yere doğru çöktüğü gözlemlenmiştir. Afetlere dirençli şehir yaratım edimin gerçekleşmediği, aksine afetlerin derinleşmesine sebebiyet verecek derin ihmaller zincirlerinin olduğu düşünülmektedir. Hatay İl Afet Riski Azaltma Planının (İRAP) hiçbir şekilde işletilemediği gözlemlenmiştir. İl İRAP raporunun (syf 45) 130 yıl boyunca büyük yıkıcı deprem gerçekleşmediğinden gelecekte “yıkıcı deprem tehlikesi altında olduğu” her ne kadar tespit edilmiş ve senaryosu düzenlenmiş ise de herhangi bir şekilde pratik olarak önlemlerin alınamadığı ve bu yönde bir teorik anlatısının olmaması yanında pratiğinin de iflas ettiği alan ve saha taramalarında gözlemlenmiştir. Bunun yanında bileşenleri olduğumuz Van Emek ve Demokrasi Platformunun tüm bileşenlerinin bölge halkı ile dayanışma faaliyetleri sürdürdüğü gözlemlenmiştir. Tarafımızca TBB koordinasyon merkezi olan AS YAĞI fabrikasında Sakarya Barosu, Konya Barosu, Uşak Barosu ve son gün aramıza katılan İstanbul Barosu ile Yağ Fabrikasını geçici süreliğine erzak deposuna çevirmek suretiyle sahada görev almış olup akabinde ikinci depomuz olan ZEUS yüzme

havuzunda insan gücü ve araçlar ile katkıda bulunmuş, insanların ulaşmadığı bölgelere ulaşılmış olup akabinde ise sahada Hatay ili açısından hak ihlalleri ve ihmallere ilişkin bir takım gözlem ve tespitler yapılmıştır. İlk belirlemelere göre 13.02.2023 tarihi itibarıyla Hatay ili yerleşimi ve ilçelerinde en az 80 bin bina ve 120 bin yapının hasar gördüğü ve kullanılamaz halde olduğu kent bileşenleri tarafından tespit edilmiştir. Antakya merkezi ve Samandağı başta olmak üzere tüm ilçelerin depremde kaynaklı yok olduğu ve her yerin zarar gördüğü tespit edilmiştir. Ayrıca başta İçişleri Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı destekli olmak üzere Kamu kurum ve kuruluşları tarafından Antakya Merkezinde yer alan binaların yarısının yıkıldığı tespit edilmiştir. Yapılan araştırmalarda 7.5 büyüklüğünde deprem olması durumunda Antakya’da en az 57 bin bina ve yapının yıkılabileceğine ilişkin birçok akademisyen tarafından raporlarla öngörülmüş olmasına rağmen tedbirlerin alınmadığı ve ciddi bir ihmal zinciri bulunduğu gözlemlenmiştir. Hatay merkez ilçesi Defne’de her 4 binadan 3’ünün yıkıldığı gözlemlenmiştir. Samandağı ilçesinde çok sayıda göçük ve ağır hasarlı bina ve yapıyla karşılaşmıştır. Yapılan resmi açıklamaların aksine daha fazla hasar meydana geldiği gözlemlenmiştir. Deprem sonrası Hatay’da ulaşım ve alt yapı problemlerinin meydana geldiği gözlemlenmiştir. Şehri terk etmek isteyenlerin araçlarıyla yola çıkması sonucunda trafik olduğu, ayrıca şehre gelen yardım tırlarının ve dayanışma için gelen araçların yoğun olması nedeniyle şehir girişinde de trafik olduğu, bu nedenle siren seslerinin şehre hâkim olduğu gözlemlenmiştir. Antakya yolunun kullanılamaz hale geldiği, satıl bozukluğu olduğu, kırılmalar ve çukurlar olduğu ve birçok yerde devam ettiği gözlemlenmiştir. Döver Köyü civarında yola devasa bir kayanın düştüğü ve birçok köye giden yolun bir şeridinin kapandığı görülmüştür. Deprem 7. günü itibarıyla bu sorunun halen devam ettiği gözlemlenmiştir. Deprem 8. gününde dahi alt geçitlerin düzelmediği, Seyrantepe/Armutlu mahallesine giden alt geçitlerin suyla dolduğu ve köprülerin yıkılma riskinin bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu alt geçitlerin su alması ve köprülerinin yıkılması durumunda Seyrantepe, Armutlu, Defne, Reyhanlı ulaşım sisteminin kapanacağı gözlemlenmiştir. Yetkililer tarafından alternatif bir karayolu sistemine geçmek amacıyla dolgu ve çatlakları özensiz bir şekilde onardığı ve bundan dolayı Ambulans ve İtfaiyelerin, ortalama her 300 metre ile 400 metre arasında bu engebeli yolda rahatsız edici bir seyir hali yaşadıkları gözlemlenmiştir. Dayanışma için gelen tüm kişilerin araçların ön düzen sistemi zarar gördüğü gibi birçok trafik kazasına sebebiyet verilmiş olup riskin heyetin gözlem yapma imkânının olduğu son günlerde de devam ettiği gözlemlenmiştir.

Armutlu ilçesinin giriş kısmının solunda yer alan tarafın bütünüyle yıkıldığı, sağ tarafta ise yer yer binaların yıkıldığı ve birçok evin kullanılamaz hale geldiği gözlemlenmiştir. İlde ağır hasarlı yapıların çok fazla olduğu tahmin edilmekte olup sağlam olduğu iddia olunan bina ve yapıların heyetin gözlem yapma imkânının olduğu son günlerde henüz bilimsel verilerle hasar tespitlerinin yapılmadığı anlaşılmıştır.

Hatay il nüfusunun yarısından fazlasının şehri terk ettiği tahmin edilmektedir. Müdahalenin geç yapıldığı Hatay iline AFAD ekiplerinin 3.gün geldiği, devlet kurumları destekli ilk müdahalelere 3. gün başlandığı gözlemlenmiştir. Nitekim Hatay il ve ilçelerinin tamamına geç müdahale edildiği gözlemlenmiştir. İlk müdahalelerin ise etnik köken, siyasi görüş itibarıyla ayrımcı bir bakış açısıyla yapılmış olduğu depremzedeler tarafından dile

getirilmiş, bu düşüncelerin oluşmasının sebebinin ise ilk müdahalenin Hatay - Kırıkhan ilçesinde başlamasından kaynaklı olduğu yerel halk tarafından sıkça dile getirilmiştir. Hatay'da özellikle Samandağı ilçesine de müdahalelerin geç yapıldığı ve yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Hatay ilinde geç müdahaleler nedeniyle can kayıplarının arttığı tahmin edilmektedir. Hatay ilinin gece vakti soğuk olması ve müdahalelerin geç yapılmış olması nedeniyle Hipotermi geçirerek ölümlerin gerçekleşmiş olduğu bilgisi alınmıştır. Hatay Şehir Eğitim Araştırma Hastanesi ve Ek binasının ve başta Özel Akademi Hastanesi olmak üzere birçok özel hastane ile sağlık polikliniklerinin hasar gördüğü tespit edilmiştir. İki özel hastanenin binalarının ortadan ikiye ayrıldığı gözlemlenmiştir. Sağlık personellerinden depremin 3. gününden sonra geçici sağlık hizmetlerinin verilmeye başlanıldığı öğrenilmiştir. Meslek odaları, siyasi partiler ve sivil toplum kuruluşlarının depolarında karavan ecza deposu oluşturulmuş olup dağıtım araçları ile hekim kontrolünde ilaç dağıtımı yapılmıştır. Depremin ilk günlerinde yeterli personel mevcut değilken depremin 6. ve 7. günleri yeterli olmasa da çok sayıda personelin bölgede görevlendirildiği ve gönüllü olarak sahada çalışmak için gelen personellerin olduğu gözlemlenmiştir. Sahada heyetin gözlem yapma imkânının olduğu son günler de dâhil olmak üzere yeterli ilaç bulunmadığı tespit edilmiştir. Hatay ilinde Türkiye İşçi Partisinin ilaca ulaşma imkanını gidermek için geçici ecza deposu kurduğu tespit edilmiştir.

Yine Baroların (Sakarya, Konya, Van) As Yağı fabrikasında kurmuş olduğu depoda il merkezine ve ilçelere ihtiyaç dağıtım yapan araçlar ile ilaç dağıtımları gerçekleştirilmiştir. Heyetin gözlem yapma imkânının olduğu son günlerde bu yönde Sağlık Bakanlığının çalışmalarının olduğu gözlemlenmiştir. Kentte gıda tedarikinde problemler yaşandığı ve barınma sorununun devam ettiği gözlemlenmiştir. Gıda ihtiyacı da birçok ilçede geç karşılanmış olup ulaşılmayan yerlerin olduğu ve yine halkın mezhepsel farklılıklardan kaynaklı ayrımcılık yapılarak Samandağı ilçesinin ihmal edildiğini belirttiği gözlemlenmiş akabinde depremin 3. ve 4. günü bu ilçelere de birçok siyasi parti, STK ve meslek odalarının içinde yer aldığı gönüllülerin sahada bu eksikliği gidermeye çalıştığı gözlemlenmiştir. İl merkezinde ise depremin 2. gününden itibaren birçok siyasi parti, STK, belediyeler ile gönüllülerin gıda yardımında bulunduğu gözlemlenmiştir. Sıcak yemek ihtiyacının bulunduğu ve ihtiyaca cevap verecek yeterlilikte olmayan sınırlı sayıda sıcak yemek dağıtımının olduğu tespit edilmiştir.

Meslek odaları, siyasi partiler, sivil toplum kuruluşlarının ve başka illerin belediyeleri gibi sınırlı sayıda kuruluşun, Hatay merkezinde sıcak yemek dağıttığı tespit edilmiştir. Şehir merkezine 15-30 km uzaklıkta bulunan bazı merkez köylerin bu kurumlarca sıcak yemek ihtiyacının karşılandığı görülmüştür. Hatay ve ilçelerine sıcak yemek ulaştırılması konusunda ciddi eksikliklerin olduğu gözlemlenmiştir. Bu yönde çalışmaların yapılması ivedilik arz etmekle beraber ihtiyacın karşılanmamasının sağlık sorunlarına sebebiyet verebileceği ihtimali oldukça yüksektir.

Konaklama ihtiyacının 6. günün sonuna kadar giderilememiş olduğu, depremzedelerin araçlarda veya seralarda kendi imkânları ile yaktıkları ateş etrafında barınmaya çalıştıkları gözlemlenmiştir. Hatay ilinde ihtiyacı karşılayacak sayıda çadır dağıtımı sağlanmadığı, depremin 3. gününün sonunda çok küçük denebilecek büyüklükte çadır kent alanı

kurulduğu, depremin 7. günün sonunda AFAD il binasının sahasına daha büyük ölçekli çadır kentler kurulmaya başlandığı, depremin 8. gününde iktidarın oy oranının yüksek olduğu Kırıkhan ilçesinde daha büyük çadır kentler kurulduğu gözlemlenmiştir. Tüm il genelinde çadır kentlerin eksik olduğu, on binlerce vatandaşa çadır ulaştırılmadığı gözlemlenmiştir. Hatay ilinde herhangi bir seyyar tuvalet ve banyo ile karşılaşmamıştır. Kentte ruh sağlığı organizasyonu ve psiko-sosyal desteğin henüz sağlanamadığı gözlemlenmiştir. Depremzede çocukların kendileri ve aileleri için kaygılı oldukları ve depremzedelerin psikolojik durumları itibariyle psiko-sosyal desteğe ihtiyaçlarının olduğu kanısına varılmıştır.

Kırıkhan ilçesine depremin 8. günü itibariyle seyyar tuvalet ve banyo sağlandığı gözlemlenmiştir. Bölgede sıcak yemek dağıtılmadığından, seyyar tuvalet ile banyo yokluğundan hijyenik bir ortam sağlanmaması nedeniyle salgın hastalık riskinin artabileceği kanısı oluşmuş, gönüllülerin hijyen malzemeleri dağıtımlarının salgın riskini önlemeye yetmediği gözlemlenmiştir. Hayatını kaybedenlerin toplu olarak gömüldüğü, Hatay Cumhuriyet Başsavcılığı yeterli olabildiği ölçekte diş, tırnak, saç örneği alma ve fotoğraflama yapmak suretiyle gömülme işlemlerini yapmaya çalıştığı, bu yönde savcı sayısının yetersiz olduğu, her yerde bu tespit ve örnek alımlarının yapılamadığı, birçok cenazenin yıkanmadan, dini vecibeler yerine getirilemeden, ceset torbasıyla kefenlenip defnedildiği gözlemlenmiştir.

Hatay iline çok sayıda kefen ve ceset torbası gelmiş olmasına rağmen halen yeterli olmaması da durumun vahametini gözler önüne sermektedir. Vefat sayılarında resmi açıklamalar ile gerçek rakamların uyuşmadığı gözlemlenmiştir. Resmi rakamların aksini gösteren, yıkılan bina fotoğrafları, videolar, drone kayıtları ile her aileden çok sayıda ölümün olması, tahribatın büyüklüğü değerlendirildiğinde örtüşmediği net olarak anlaşılmaktadır. Hatay da güvenlik, sağlık, ulaşım, alt yapı ve belediye hizmetleri gibi kamusal faaliyetleri sağlanamadığı, elektrik, su ve doğalgaz alt yapısı çalışmadığı, ancak depremin 6. gününde sokak ışıkları için kısmi elektrik akımının verilmeye başlandığı tespit edilmiştir.

Çok sayıda bina yıkılmış olmasına rağmen arama kurtarma faaliyetlerinin yeterince organize edilemediği, belediye binaları ve benzeri kamu kurumu binalarının kullanılamaz hale geldiği gözlemlenmiştir. Hatay merkezi, Hatay yolu, Defne ilçesi ile Armutlu'da sınılaşmaya bağlı olarak yapıların birçoğunun ilk katlarının zemine doğru çöktüğü gözlemlenmiştir. Kentte depremin 3. gününe kadar organize bir faaliyetin bulunmadığı depremzedelerce tarafımıza aktarılmıştır.

Tüm işletme ve iş yerlerinin kapalı olduğu, birçok işletme ve fabrikanın hasar gördüğü, yolların yer yer kapandığı, hasarlı olduğu, insanların yol kenarlarında beklediği gözlemlenmiştir. Yapıların sınılaşma, genellikle binaların alt katlarında bulunan dükkânların kullanışlılığını arttırmak üzere kolonların kesildiği, imara aykırı yapılaşma başta olmak üzere birçok ihmalden kaynaklı olarak yıkım ve hasarların oluştuğu kanısına varılmıştır. Kış mevsiminde bulunulması nedeniyle havaların özellikle geceleri çok soğuk olduğu, bu nedenle vatandaşların hastalanma ve donma tehlikesi altında olduğu

gözlemlenmiştir. Kurumlar arası koordinasyonun sınırlı olduğu, kent merkezinde yerel yönetimler ile merkezi yönetim arasında koordinasyonun sağlanmadığı tespit edilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin oldukça geniş bir alanda internet sağlayıcı mobil erişim hizmetini sağladığı, özel iletişim operatörlerinin deprem sahasında ücretsiz internet dağıtmak dışında bir etkinliğinin olmadığı gözlemlenmiştir. Kentte kamu kurumlarından ziyade siyasi partilerin ve sivil toplum kuruluşlarının alan-saha çalışmasında öncü olduğu birçok eksikliğin başta sıcak yemek ve ilaç olmak üzere birçok ihtiyacın giderilmesinde kentte ön ayak olduğu gözlemlenmiştir. İl Valiliği Kriz masasının yeterli olmadığı ve heyetin gözlem yapma imkânının olduğu son güne kadar AFAD'ın ihtiyaçları karşılamakta eksik kaldığı gözlemlenmiştir. Hatay İRAP raporunda öngörülen bu felaketin sonrasına veyahut ön hazırlığına ilişkin Hatay Valiliğinin ve Hatay Belediyesinin defacto hazırlığının bulunmadığı, aksine ihmallerinin olduğu gözlemlenmiştir.

12 Şubat 2023 tarihinde Antakya/Hatay bölgesine giden heyetimizin fotoğraf çektiği bir bölgede, askerler tarafından fotoğrafın silinmesi istenmiştir. Tespit raporu hazırlamak amacıyla fotoğraf çekildiği belirtilmiş olmasına rağmen askerler tarafından OHAL sürecinde olduğu, bu sebeple fotoğraf çekiminin yapılamayacağını, çekilen fotoğrafın da silinmesi gerektiği belirtilmiştir. Fotoğrafın silinmesini kabul etmeyen heyetimize, askerler ve çevik kuvvet polislerince tekrar fotoğrafın silinmesi talebinde bulunulmuştur. İlgili fotoğraf ek'te sunulmuştur.

Aynı bölgede bizzat gözlem heyetlerinin de şahit olduğu görüşmede kolluk görevlileri tarafından *“elimizde profesyonel ekip var canlı ya da enkaz olarak önemli neresi var ekibi oraya gönderelim. Boşa gitmesin...”* şeklinde konuşmalar geçtiği belirtilmiştir. Bölgeler arasında yardım noktasında ciddi farklılıklar olduğu görülmüştür. Özellikle Alevi halkı, yaşadıkları bölgelere yardımların ve çadırların gelmemesinde ayrımcılığın etkili olduğu düşüncesi hakim olduğu gözlemlenmiş; alevi halkın azınlıkta olduğu Kırıkhan ilçesinde birden fazla bölgede AFAD çadırlarının bulunmasının bu hususu desteklediği tespit edilmiştir. Nitekim Hatay merkezde belli bölgelere girişin de yasaklandığı tespit edilmiştir.

2. Adıyaman/Gölbaşı İlçesi Tespit Ve Değerlendirmeler (08.02.2023-10.02.2023)

Gölbaşı ilçesine gelen yardımların Gölbaşı Organize Sanayide bulunan depolara ve Yunus Emre Meslek Lisesi' ne yönlendirilmekte olduğu, koordinasyon eksikliği nedeniyle gelen yardım tırlarının boşaltılamadığı gözlemlenmiş, bölgeyi bilen kişiler ile iletişim halinde olunmuş ve yönlendirmeler sonucu tırların yanaşabileceği ilçeye yakın köyler tespit edilerek yardımların köylere ulaştırılması sağlanmıştır. Köy sakinleri ile yapılan görüşmelerde; depremin 3 ve 4. günü dâhil hiçbir köye yardım gitmediği, köylülerin cenazelerini yalnız başlarına enkaz altından çıkardıkları, bu tarihlere kadar herhangi bir AFAD ve Kızılay yetkilisinin köye gitmediği tarafımıza aktarılmıştır. Gölbaşı ilçesine yönlendirilen yardım tırlarının depremin 3. gününde akşama doğru boşaltılmaya başlanıldığı, fakat depolara boşaltılan yardımların dağıtımı sağlanamadığından ihtiyaç yerlerine ulaştırılamadığı tespit edilmiştir. Enkaz haline gelen yapılardan insan sesleri geldiği, lakin yetkililer olmadığı için müdahale edilmediği, enkaz başlarında neredeyse hiç vinç olmadığı, ancak ilçede çalıştırılmayan kepçe tarzında birçok iş makinası olduğu tespit edilmiştir. Bahsi geçen iş makinalarının koordinasyon eksikliği nedeniyle çalıştırılmadığı kanısına varılmıştır. İlçede ve köylerde ilaç temini yapılamadığı ve sağlık sistemine erişimin olmadığı gözlemlenmiştir.

3. Adıyaman İli Tespit ve Değerlendirmeler (10.02.2023-11.02.2023)

10.02.2023 tarihinde Adıyaman İline gidilmiş, 10.02.2023 tarihinde saat 23.00-00.30 saatleri arasında Adıyaman il merkezinde kısa bir gözlem yapılmıştır. Gözlem yapılabilen süre boyunca Adıyaman merkezinde çok sayıda enkaz olduğu, sadece bir kısım enkaz arama kurtarma çalışmaları yapıldığı, bazı bina enkazının caddeleri kapatması nedeniyle trafik yoğunluğunun olduğu, bölgede bulunan Jandarmanın trafiği yönlendirmeye çalıştığını ancak yeterli olmadığı gözlemlenmiştir. Saat 00:30 civarı TBB ve Adıyaman Barosu'nun koordinasyonunda bulunan Organize Sanayindeki depoya gidilmiş ve saatin geç olması nedeniyle herhangi bir çalışma yapılamamıştır.

Van Barosu'nun yönlendirdiği ticari aracın saat 10:30 civarı depoya gelmesiyle birlikte araca yardım malzemeleri yüklenmiş, Adıyaman'ın Kuzey doğusunda bulunan ve depremde etkilenen köylere yardım ulaştırmak üzere yola çıkılmıştır. Yolculuk esnasında Adıyaman-Kahta yolu üzerinde bulunan Çadır Dağıtım yerinde kilometrelerce araç kuyruğu olduğu, depremzedelerin birkaç gündür çadır almak için sırada bekledikleri gözlemlenmiştir. Gidilen ilk köyde çoğu binanın yıkıldığı, köyde sadece bir AFAD çadırı olduğu, deprem nedeniyle iki kişinin hayatını kaybettiği, köyde olan tek çadırı kendi imkânlarıyla getirebildiklerini ve enkaz altında kalanları kurtarmaya çalıştıkları ile daha önce yardım getirilmediği tarafımıza aktarılmıştır.

4. Kahramanmaraş İli Tespit ve Değerlendirmeler (10.02.2023-15.02.2023)

Kahramanmaraş ilinde de Enkazına dokunulmayan birçok binanın olduğu tespit edilmiştir. Enkaz altından çıkarılan cenazelerin varsa yakınına gösterilmek suretiyle kimliklerinin belirlendiği, yakını tespit edilemeyen cenazelerin, cenaze araçlarıyla toplu cenaze alanlarına götürüldüğü gözlemlenmiştir.

Depremi ilk 5 gününde cenazelerin defin işlemleri ile ilgili sorunlar olduğu, dini vecibelere aykırı olarak poşetlerle gömülen cesetler olduğu tespit edilmiştir. Depremzedelere yönelik psiko-sosyal destek sağlanmadığı, gıda ile giyim konusunda ihtiyaç bulunmadığı, barınma ihtiyacının olduğu tespit edilmiştir.

İnsanlar henüz enkazda altında bulunmasına rağmen iş makinaları ile enkaz kaldırma çalışmaları yapıldığı ve gerçek ölüm sayısının açıklanmadığı tespit edilmiştir. Depremzede ve gönüllü görevlilerle yaptığımız görüşmelerde yıkılan bir bina da 78 vatandaşın hayatını kaybetmesine rağmen 30 kişinin hayatını kaybettiği şeklinde doğru olmayan haberlerin yapıldığı tarafımıza aktarılmıştır.

Şehrin iki bölümden oluştuğu, “Yeni Maraş” denilen kısımda binaların tamamına yakının sağlam olduğunu, tamamen yıkılan bina bulunmadığını, orta ve hafif hasarlı binalar olduğu gözlemlenmiştir. Ancak şehirde “Eski Maraş” olarak adlandırılan bölgede binaların çoğunun yıkılmış olduğu, kalan binaların ise ağır hasarlar nedeniyle riskli yapı konumunda olduğu gözlemlenmiştir.

Maraş Barosu’na yapılan ziyarette Baro başkanı ve bir kısım yönetim kurulu üyesiyle görüşme yapılmış, heyetin gözlem yapma imkanının olduğu son gün itibarıyla depremde 500’den fazla avukatın ofislerinin yıkıldığı, depremde vefat eden avukatların sayısının 35 olduğu, halen 5 avukatın enkaz altında olduğu tarafımıza aktarılmıştır.

5. Kahramanmaraş Pazarcık İlçesi Tespit ve Değerlendirmeler (10.02.2023-18.02.2023)

Pazarcık ilçesinde hasarın resmi açıklamalarda yer alandan çok daha fazla olduğu, Pazarcık merkezde kullanılabilir bir binanın bile kalmadığı gözlemlenmiştir. Heyetin depremin dördüncü gününde ilçe merkezine giriş yaptığı, yollarda stabilize çalışmaları yapılmasına rağmen kimi yerlerinde sathi bozukluğu olduğu, kimi yerlerde ise tek şeritli olmasından ve ilçe merkezine giriş çıkışların yoğun olmasından dolayı trafik sorunları meydana geldiği gözlemlenmiştir. Bölge girişlerinde asayiş kontrolü dışında herhangi bir kolluk engeli ile karşılaşmamıştır.

Pazarcık merkezinde sağlam ve dayanıklı binaların yıkılmadığı görülse de çatlakların oluştuğu, eski çarşı merkezinde hemen hemen her binanın yıkıldığı, her on binadan dokuzunun ya tamamen yıkıldığı ya da barınmanın imkânsız hale geldiği gözlemlenmiştir. Antep-Maraş yolu ve Osmaniye-Adıyaman yolu güzergâhında Türkoğlu Tahtalıdedeler ve Emiroğlu köylerinde kullanılabilir durumda binanın çok az olduğu gözlemlenmiştir.

Gerek ilçe merkezinde, gerekse de köylerde birçok kişinin kendi çabaları ile enkaz çalışması yaptığı, enkaz altında hayatını kaybeden kişileri gayri resmi bir şekilde defnettikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca depremin 7. gününde dahi köylerde enkaz

alışmalarının yapılmadığı, ilçe merkezinde dahi tamamlanmadığı, bu nedenle köylerde genel olarak köy ahalisinin imece usulü ile ölümlerini gömdüğü, yaralılarını hastaneler sevk ettiğı tarafımıza aktarılmıştır.

Depremzede yurttaşların vefatına dair açıklanan rakamların gereğı yansıtmadığı, bazı enkaz binalarda aile üyelerinin tamamının öldüğü ve her kişinin mutlaka bir yakını kaybettiğı, yüksek sayıda ölüm ve yaralı olduğu gözlemlenmiştir. Enkazda net bir rakam verilirse de ilçe merkezinde resmi verilere göre 600'e yakın yurttaşın hayatını kaybettiğı, fakat bu veri içerisinde köylerde ve ilçe merkezinden uzakta olan yerleşim birimlerinde hayatını kaybedip kendi imkânları ile toprağı verilen kişilerin katılmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca yaralı yurttaşların sağığı erişim noktasında sorunlar ile karşılaştıkları, birçok yaralının gönüllü gezici sağık ekibi tarafından ve kendi imkânları ile tedavilerinin sağılanmaya çalışıldığı, kronik rahatsızlığı bulunan hastaların ve düzenli ilaç kullanan hastaların tedavilerinin aksadığı gözlemlenmiştir.

Bölgeye ilk müdahalenin ne zaman yapıldığı hususunun net olmadığı, birçok bölgeye müdahalelerin çok geç yapıldığı, ilk müdahale gerçekleşinceye kadar enkaz altındaki kişilerin bölge halkının kendi çabasıyla enkazları kazarak çıkarıldığı ve gerek insani yardımın gerekse enkaz yardımının yetersiz olduğu, gönüllü sivil toplum kuruluşlarının yardımlarının daha erken yapıldığı, Silopi Belediyesinin 2. günün sonunda yardıma gelen ilk kurumlardan biri olduğu tarafımıza aktarılmıştır.

AFAD yetkililerinin Pazarcık merkezine depremin ilk günlerinde gelmesine rağmen müdahalelerin çok etkisiz ve yetersiz olduğu, çoğı köyde 10. günde dahi arama kurtarma çalışmalarının yapılmadığı bilgisine ulaşılmıştır.

Heyetin gözlem yapma imkânının olduğu depremin 6. gününde, bölgede müdahale edilmeyen ulaşımın zor olduğu dağık köyler bulunduğı, bu köylere karayolu ulaşımının zor olduğu tespit edilmiştir.

Pazarcık merkezinde yardımların zamanında yapılmışsa da çok yetersiz olduğu, köylerin tamamen imece usulü ile dayanışma içerisinde olduğu, bölge halkının Alevi olmalarından dolayı devletin kendilerini unuttuğunu, kimi köylere yardım yapılmasına rağmen kendilerinin Alevi olmasından dolayı ifte standarta tabi tutulduklarını belirttikleri ve bundan endişe duydukları tarafımıza aktarılmıştır. Bu nedenlerle Pazarcık ilçesine bağı köylerin neredeyse tamamına müdahale yapılmadığı, enkazdan kurtarma çalışmalarının köy halkı tarafından yapıldığı, geç müdahaleden ve artçı depremlerden kaynaklı vefat sayısının arttığı tarafımıza aktarılmıştır. Ayrıca Tahtalıdedeler köyünün 50 haneden oluşmasına rağmen depremin 5. gününde sadece 15 çadır dağıtıldığı hususları tarafımıza aktarılmıştır.

Şehirdeki hastanenin yıkılmadığı, ancak yaralı sayısının çokluğundan müdahalelerin yetersiz kaldığı, bu nedenle kimi depremezelerin yakınlarını alıp evre illere götürdüğü veya kendi imkanları ile tedavi etmeye çalıştığı, herhangi bir seyyar hastane kurulmadığı gözlemlenmiştir.

Hali hazırda yeterli sayıda sağlık personelinin bulunmadığı, depremin ilk birkaç günü personel sayısı çok yetersiz kaldığı, şehir dışından gelen gönüllü gezici sağlık ekipleri tarafından bu ihtiyacın giderilebildiği gözlemlenmiştir.

Gerekli ve yeterli kadar ilaç depremin ilk gününde sağlanmamıştır. Depremin 6. Gününde dahi kimi vatandaşlar HDP tarafından kurulan Pazarcık Hasan Koca Dayanışma Koordinasyonuna gelip ilaç temin etmeye çalışmışlardır. Dolayısıyla düzenli tedaviye muhtaç yurttaşların tedavileri aksamıştır.

Gıda ihtiyacı depremin ilk gününde kısmen karşılandığı, konaklama ihtiyacının halen devam ettiği, gerek Pazarcık merkezinde gerekse de köylerinde yeteri kadar çadır ihtiyacının karşılanmadığı, dışarda ateş yakarak veya kendi araçlarında geceyi geçiren çokça depremzede bulunduğu gözlemlenmiştir. Pazarcık Merkezde HDP Kriz Koordinasyonu ve AFAD tarafından yardım noktalarının kurulduğu, ihtiyaçların bu iki noktadan temin edildiği tespit edilmiştir.

Çadır kentler kurulmamış olup, sadece birkaç yerde 3-5 çadırın yan yana kurulduğu alanlar olduğu, depremin 10. günü itibariyle çadır ihtiyacının devam ettiği, birçok kişiye ve aileye çadır ulaştırılmadığı, düzenli ve organizasyonlu çadır kentlerin oluşmadığı, bu nedenle depremzedelerin hijyenik ihtiyaçlarının karşılanması noktasında birçok sorun ile karşılaştıkları, banyo ve tuvalet ihtiyaçları ile sıcak yemek ihtiyacına erişemedikleri gözlemlenmiştir.

Psiko-sosyal destekteğin sağlanmadığı, depremin 8.günü olmasına rağmen seyyar tuvalet bulunmadığı, bu nedenle tuvalet, duş gibi ihtiyaçlarını karşılayamadığı, depremzedelerin bu ihtiyaçlarını kendi imkânları ile (çukur kazarak) halletmeye çalıştıkları, bu durumların salgın hastalık riskini arttırabileceği kanısına varılmıştır.

Depremde yaşamını yitirenlerin resmi bir kayıt tutulmadan yakınları tarafından defnedildiği, birçok yerleşim biriminde cenaze arabası sayısının yetersiz olduğu ve cenaze yıkama gibi dini vecibelerin yerine getirilemediği, hayatını kaybeden kişilerin çoğunun yıkanmadan ceset torbasına koyulup defnedildiği, bu durumun su sorunu olması ve enkaz altından çıkarılan kişilerin bedenlerinin yıkanacak halde olmamasından kaynaklandığı tarafımıza aktarılmıştır.

Kolluk birimlerinin OHAL gerekçesiyle bazı bölgelerde basın ve yurttaşların görüntü ve video kayıtları alınmasına müsaade etmediği, kimi enkazlarda AFAD görevlileri olmamasına rağmen halkın enkaz kurtarma çalışması yapmasına müsaade edilmediği tarafımıza aktarılmıştır.

Depremin 10. gününe kadar Pazarcık merkezinde sivil toplum kuruluşlarının dayanışması engellenmese de, 10. günde Halkların Demokratik Partisi tarafından 150 HDP’li gönüllüyle kurulan Hasan Koca Cemevi Dayanışma Koordinasyonuna ‘Kayyım’ atanmış olup yardımlara el konulmuştur. El konulan merkezde yüzlerce gönüllü ile verimli yardım çalışmaları gerçekleştirilmesine rağmen hukuka aykırı olarak kayyum atama işlemi yapılmıştır.

6. Gaziantep/İslahiye İlçesi Tespit ve Değerlendirmeler (10.02.2023-18.02.2023)

İlçe yerleşim birimlerinden Nurdağı dâhil olmak üzere 9 ilçenin tamamında büyük hasar meydana geldiği, İslahiye ilçesinde kullanılabilir bir binanın dahi bulunmadığı, her dokuz binadan yalnızca bir binanın sağlam olduğu gözlemlenmiştir. Depremi ilk üç gününde Antakya yolunun kullanılamaz hale geldiği, depremin etkisiyle yol boyunca 200 m uzunluğunda, 1700 m derinliğinde kırılmalar ve çukurlar oluştuğu, ancak depremin 8. gününde sorunun kısmen de olsa giderildiği anlaşılmıştır. Ulaşımın depremin ilk üç gününe nazaran kısmen iyi olduğu bilgisine varılmıştır.

İslahiye'nin nüfusunun resmi kayıtlarda 67.337 olduğu ve şehrin nüfusun yarısının enkaz altında kaldığı, hükümet tarafından yapılan açıklamalarda enkaz altında kalan kişi sayısının 18.000 olarak açıklanmasına rağmen bu hususun gerçeği yansıtmadığı, Depremi 8. günü olmasına rağmen hali hazırda enkaz altında kalan kişi sayısı, ilçe nüfusunun 3'te biri kadarı olduğu, ilçe nüfusunun üçte birinin hayatını kaybettiği, bu durumda yalnızca İslahiye'de 20.000'in üzerinde can kaybı olduğu düşünülmektedir.

Bölgede depremin 8.günü itibarıyla müdahale edilmeyen iki köy olduğu tespit edilmiştir. Bu köylerin Koççağız ve İdil köyleri olduğu, bu köylere kara yolu ulaşımının halen sağlanamadığı, ulaşım havayoluyla (helikopter) ile gerçekleştirildiği, helikopterler ile havadan durumu analiz edip inceleme yapıp iş makinelerini (kepçe vs.) bu yolla bölgeye yönlendirdikleri gözlemlenmiştir.

İslahiye ilçesinin tamamı depremden etkilendiğinden dolayı dışarıdan gelen AFAD ekiplerinin sayısının yetersiz kaldığı tespit edilmiştir.

Şehirdeki hastanenin yıkılmadığı, ancak hastane yolunun depremin ilk günü kapalı olduğu, hastane yolundaki ulaşım probleminin ilk günden çözüldüğü, hastaneye ilk günde vatandaşlar tarafından gidilebildiği, ancak yeterli sayıda personel olmadığından müdahalede sorunlar yaşandığı, depremin 2. gününde kurulan Hastane çadırları ile bu problemin çözüldüğü tespit edilmiştir.

Hali hazırda yeterli sayıda sağlık personeli bulunduğu, Ancak depremin ilk birkaç günü personel sayısı çok yetersiz kaldığı, genelde şehir dışından ve ülke dışından gelen sağlık personellerinin bu ihtiyacı giderdiği, özellikle Batman, Siirt ve Irak Kürdistan Bölgesel Yönetiminden (Barzani Yardım Vakfı-depremin 2.günü ilçeye ulaşmıştır.) ilaç ve sağlık personeli yardımı gerekli ve yeterli derecede ilk gününde sağlandığı, ancak bu problemin depremin 2. gününde yardım tırları ile birlikte bölgeye ilaç yardımı gönderilmesiyle çözüldüğü bilgisine ulaşılmıştır.

Gıda ihtiyacı depremin ilk gününde kısmen karşılanmış olsa da konaklama ihtiyacının sürmekte olduğu, bölgede konaklama için halen çadır ihtiyacı bulunduğu, hali hazırda dışarda konaklayanlar ve kendi kişisel araçlarında geceyi geçiren çokça depremzede olduğu gözlemlenmiştir. Depremin ilk gününde beldedeki köylere gıda yardımı yapılması noktasında problemler olduğu, ancak depremin 2. gününün akşamında köylere de gıda yardımı ulaştığı bilgisi edinilmiştir.

Bölgeye ulaşan çadırlar yetersiz olduğundan depremzedelerin bireysel olarak kendi çadırlarını kurdukları gözlemlenmiştir. Hastanelerde psiko-sosyal desteğin kısmen de olsa verildiği, ancak depremzedelerin genelde sokakta ve bireysel olarak edinilen çadırlarda bulunması nedeniyle psiko-sosyal desteğin sağlanmadığı bilgisine, yalnızca hastaneye bu konuda bir başvuru sonrası kısmen bir destek sağlandığı tespit edilmiştir. Bunun dışında Irak Kürdistanı Bölgesel Yönetiminden gelen ekip içinde bu konuda çözümler yolları oluşturulmaya çalışıldığı, psikolojik destek noktasında hastanede görev yapan Irak Kürdistanı Bölgesel Yönetiminden gelen sağlık personellerinin bu konuda vatandaşlara yardımcı olduğu tespit edilmiştir.

Bölgede depremin 8.günü olmasına rağmen seyyar tuvalet bulunmadığı gözlemlenmiştir. Hayatını kaybedenlerin toplu olarak defnedildikleri, sebebinin hem su sorunu olması hem de enkaz altından çıkarılan kişilerin bedenlerinin yıkanacak halde olmamasından kaynaklandığı bilgisine varılmıştır.

Yardım kuruluşları arasında ilk iki-üç gün herhangi bir fark gözetilmeden gelen yardımların, yardımı gönderen asıl kişiler tarafından dağıtıldığı, ancak depremin ilk üç gününden sonra gelen yardımların Valilik tarafından koordineli bir biçimde dağıtıldığı gözlemlenmiştir. Bölgeye özel olarak ulaşan yardımlara yetkililer tarafından el konulduğu, belirlenen depolara götürülerek takdir ettikleri yerlere dağıttıkları tespit edilmiştir. Hayırsever insanlar bölgeye yardım ulaştırırsa dahi bu aşamada dağıtımı

kendileri yapamadıkları, Valilik tarafından yetkilendirildiği söylenen kişilerce belirlenen bölgelere bu dağıtım yapıldığı gözlemlenmiştir.

Arama kurtarma ile ilgili özellikle medyanın farklı lanse ettiği konular bulunduğu tespit edilmiştir. Örneğin arama kurtarma çalışmaları sırasında herhangi bir enkaz başında canlı yayın yapan medya kuruluşlarının, kurtarılan bir depremzedenin kurtarma anının ilişkin görüntüsünü paylaşırken, müdahale edilmeyen ya da müdahalenin geç ulaştığı diğer enkazları hiçbir şekilde görüntüleyip yayınlamadıkları gözlemlenmiştir.

7. Malatya İli Tespit ve Değerlendirmeler (16.02.2023-20.02.2023)

16.02.2023-20.02.2023 tarihleri arasında yukarıda bahsi geçen il ve ilçeler ile bunlara bağlı köylerde gözlem çalışmaları yapılmıştır. Öncelikle Malatya Şehir Merkezindeki Eski Malatya olarak tabir edilen bölge ile Akçadağ ve Doğanşehir İlçesinin başta Topraktepe, Ören, Polat köyleri ve Erkenek beldesi olmak üzere tüm köylerin neredeyse tamamen yıkıldığı gözlemlenmiştir.

Özellikle depremin ilk üç gününde Doğanşehir İlçesinin mahalle yollarının kullanılamaz hale geldiği, daha sonra vatandaşlar ve AFAD yetkililerinin çalışmaları ile yolların ulaşım açıldığı gözlemlenmiştir.

Bahsi geçen il ve ilçeler ile bunlara bağlı mahallerde depremden sonra 10 günlük süreçte vatandaşların kendi imkânları ve depremin ilk 3-4. gününden sonra resmi görevlilerin katılımıyla enkaz arama kurtarma çalışmalarının yapıldığı, 16.02.2023-20.02.2023 tarihleri arasında enkaz altında yakınına bekleyen kişi veya grupların olmadığı gözlemlenmiştir.

Bahsi geçen il ve ilçelerde vefat sayılarına ulaşılmamış ancak belirtilen yerlerin hasarın çoğunun 2. depremde meydana geldiği, bu nedenle yıkıma göre can kaybının az olduğu, ilçelere bağlı köylerde genellikle köylülerin kendi imkânları ile enkaz kurtarma çalışmaları yaptığı, AFAD ve diğer görevlilerin geldiklerinde enkaz altındaki insanların çoğunun çıkartıldığı bilgisi edinilmiştir.

Belirtilen ilçe ve mahallerde genel olarak yardımlar yapılmasına rağmen barınma, seyyar banyo, tuvalet ve hijyen ihtiyacı bulunduğu, bazı köylerde (Polatlı, Ören Topraktepe) çadırların eksik olduğu, barınmanın ihtiyacın yarısını dahi karşılamadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca geç müdahaleler sebebiyle enkaz altındaki insanların donarak hayatlarını kaybettiği depremzedelerce tarafımıza aktarılmıştır.

Bölgeye gidilen tarih itibari ile arama kurtarma çalışmalarının son bulduğu, ancak vaktinde ve yeterli şekilde arama kurtarma çalışması yapılmadığı, vatandaşların beyanı ve yapılan gözlemlerle saptanmıştır. Hijyen ihtiyaçlarına ulaşılmamış olmasına bağlı salgın hastalıkların doğmasının olası olduğu ve vatandaşların seyyar banyo olmaması nedeniyle depremden beri yıkanamadıkları gözlemlenmiştir. Yardımların geç ulaştırıldığı veya eksik yapıldığı iddia olunan köylerin başında Alevi ve Kürt vatandaşların yaşadığı yerlerin geldiği tespit edilmiştir. Örneğin Alevi ve Kürt vatandaşların yaşadığı Topraktepe ve Yuvalı Köyünde halen çadırların ihtiyacı karşılayacak yeterlilikte sağlanmadığı ve 21.02.2023 tarihi itibari ile elektrik verilmediği, ayrıca bu köylerde yüzlerce hayvanın enkaz altına kalarak telef olduğu ve hayvan ölümlerinin kokmaya başladığı gözlemlenmiştir. Bu konuda her ne kadar AFAD yetkilileri ile iletişime geçilmişse de yetkililerce halen herhangi bir müdahalenin yapılmadığı gözlemlenmiştir. Yerel halkın, enkaz altında olup kaldırılmayan hayvan ölümleri sebebiyle salgın hastalıkların olmasından kaygı duydukları gözlemlenmiştir.

Bahsi geçen ilçelere bağlı köylerde hasar tespit çalışmalarına başlanıldığı, ancak çalışmaların ağır ilerlediği, köy ve beldelerde bulunan binalarda karot örneği alınmadığı, il ve ilçe merkezlerinde genellikle yapılardan enkaz karot örneği alındığı, fazladan kat çıkma, izin

almadan yapı yapma şeklinde hadiselerin olduğu, yıkılan ilçe merkezlerinin ve buralara bağı beldelerin neredeyse tamamının kaçak yapı olarak inşa edildiğı tarafımıza aktarılmıştır.

Gelen yardımları dağıtma konusunda AFAD dışında sivil ve muhalif organizasyonlara izin verilmediğı ve yetkililerce yardımların AFAD aracılığıyla dağıtılmasının istenildiğı gözlemlenmiştir. Ancak deprem alanı, ihtiyaçlar, ulaşım, gelen yardımların ayrıştırılması, ihtiyaç duyulan yardım miktarı ile kişi sayısı bir araya gelince AFAD'ın yardımları tek elden toplayıp daha sonrasında dağıtma istemi suretiyle yardımların ihtiyaç sahiplerine zamanında ve yeterince ulaşmasına engel olduğı gözlemlenmiştir.

Gezilen köyler, beldeler ve ilçelerde yerel üreticilerin kayısı ve tütün hasatlarının enkaz altında bulunduğı gözlemlenmiştir. Yöre halkının geçim kaynağı olan bu iki ürünün enkaz altında çıkarılması ve yetkililerce belirlenecek ofislerce değerinde satın alınması gerektiğı kanaatine varılmıştır.

D. TAKİBİ YAPILAN HUKUKİ İŞLEMLER

Deprem bölgelerinden aktarılan bilgileri ve sosyal medyada paylaşılan görüntüleri derlenip tespit edilerek;

- ❖ Deprem bölgelerindeki yağma suçu isnadıyla vatandaşlar ve kolluk görevlileri tarafından yakalandığı iddia edilen kişilere yönelik eylemlere ilişkin ‘İşkence Suçu’, ‘Görevi Kötüye Kullanma Suçu’, ‘Kasten Yaralama Suçu’, ‘Eziyet Suçu’, ‘Kasten Öldürmenin İhmali Davranışla İşlenmesi’ ve resen tespit edilecek suçlar yönünden ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklara suç duyurularında bulunulmuştur.
- ❖ Mevcut görüntüleri alıntılararak övgüyle paylaşan hesaplar tespit edilerek kullanıcılarına karşı ‘Suçu ve Suçluyu Övme’ suçundan dolayı suç duyurusunda bulunulmuştur.
- ❖ Zafer Partisi Genel Başkanı Ümit Özdağ’ın sığınmacı/göçmenlere yönelik nefret ve hedef gösteren paylaşımlarından dolayı; ‘Halkı Kin Ve Düşmanlığa Tahrir veya Aşağılama Suçu ile Nefret Ve Ayrımcılık Suçu’ yönünden suç duyurusunda bulunulmuştur.
- ❖ Kayıp ve refakatsiz çocukların tespit edilmesini, çocukları kaçırma eyleminde bulunan faillerin tespit edilmesi ve failler bakımından hukuki sürecin başlatılması için ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına talep ve suç duyurularında bulunulmuştur.

YETKİLİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIKLARINA
Gönderilmek Üzere
VAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

ŞİKÂYET EDEN : VAN BAROSU BAŞKANLIĞI ADINA
Av.Sinan ÖZARAZ
-Alipaşa Mahallesi Baro Sokak No:20 İpekyolu/VAN-

ŞÜPHELİLER : 1. Mehmet YETİM (Kulis TV Genel Yayın Yönetmeni)(Ek-1)
2. A Haber Kanalı (Ek-2)
3. Daktilock adlı Haber Sitesi (Ek-3)
4.Haberdin Habere adlı Haber Sitesi (Ek-4)
5. Elif EGE (@ElifLia06) adlı Twitter kullanıcısı(Ek-5)
6. Mimar BAHAT (Köşe yazarı) (Ek-6)
7. Halit Akyıldız (@Halit_AKyldz) adlı Twitter kullanıcısı (Ek-7)
8. Enes YILMAZ (@saplaarda) adlı Twitter kullanıcısı (Ek-8)
9. Enes Furkan Tuncel (@enessfurkan1) adlı Twitter kullanıcısı (Ek-9)
10. Hafsa NUR (@Nurkavci) adlı Twitter kullanıcısı (Ek-10)
(Tüm şüphelilerin adreslerinin Cumhuriyet Başsavcılığınca tespit edilmesini talep ediyoruz.)

SÜÇ : TCK 215 (Suçu ve suçluyu övme)

SÜÇ TARİHİ : 06.02.2023- 13.02.2023 tarih aralığı

KONU : TCK 215 maddelerine aykırı hareket eden şüpheliler hakkında kamu davası açılmasına karar verilmesine ilişkin talebimizden ibarettir.

ACIKLAMALAR

YETKİLİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIKLARINA
Gönderilmek Üzere
VAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İHBAR EDEN : VAN BAROSU BAŞKANLIĞI Av.Sinan ÖZARAZ
-Alipaşa Mahallesi Baro Sokak No:20 İpekyolu/VAN-

ŞÜPHELİLER : FAİLİ MEÇHULLER (Yapılacak inceleme ve araştırma Neticesinde Kimliği Tespit Edilecek Kimseler)

SÜÇ TARİHİ : 06.02.2023- 15.02.2023 tarih aralığı

KONU :Deprem Bölgesinde Kaybolduğu ve Refakatsiz olduğu İddia Edilen Çocuklar Hakkındaki İhbarlar ve Yürütülecek olan Soruşturmaya Dair Taleplerden ibarettir.

ACIKLAMALAR

1. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Antep merkezli 7,7 şiddetindeki deprem ile Maraş merkezli 7,6 şiddetindeki depremden etkilenen Adana, Adıyaman, Antep, Diyarbakır, Hatay,Kilis, Malatya, Maraş, Osmaniye, Urfa illerinde resmi açıklamalara göre bir çok vatandaşımız yaşamını yitirmiş veya yaralanmıştır.

2. Deprem bölgesinde arama ve kurtarma çalışmalarının devam ettiği ileri ki günlerde deprem bölgesinde kimi çocukların kaybolduğu, ailelerin enkazdan sağ çıkmış çocukları hastanelerde

VAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

ŞİKÂYET EDEN : VAN BAROSU BAŞKANLIĞI
Alipaşa Mahallesi Baro Sokak No:20 İpekyolu/VAN

YETKİLİ KILINAN
AVUKAT : Av.Sinan ÖZARAZ

ŞİKÂYET OLUNANLAR : ÜMİT ÖZDAĞ (Zafer Partisi Genel Başkanı)

SÜÇ : Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama suçu, Nefret ve ayrımcılık suçu (TCK 216, TCK 218, TCK 122)

SÜÇ TARİHİ : 10.02.2023

SÜÇ YERİ : Twitter isimli sosyal medya platformu

KONU : Şikayet dilekçesi.

ACIKLAMALAR :

YETKİLİ SAVCILIKLARA

GÖNDERİLMEK ÜZERE

VAN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İHBARDA BULUNAN : VAN BARO BAŞKANLIĞI

YETKİLİSİ :Av.Sinan ÖZARAZ

ADRES : Halilpaşa, Kazım Karabekir Bly, No:141, 65140 Van Merkez/VAN

ŞÜPHELİLER : Video Görüntülerinde İşkence ve Kötü Muamele Yaptığı Göritlen, Kimliği Belirsiz Kolluk Memurları İle Kolluk Görevi Olmaksızın Eziyet, Suçunu İşleyen Kimseler.

KONU : Şüpheli Olduğu İddia Edilen İnsanlara Karşı Gerçekleştirilen Saldırıları Hakkındaki İhbarlar ve Yürütülecek olan Soruşturmaya Dair Taleplerden ibarettir.

SÜÇ : İşkence (5237 sayılı Yasa; 94), Görevi Kötüye Kullanma (5237 sayılı Yasa; 257, Kasten yaralama (5237 sayılı Yasa 86. , 87), Eziyet Suçu (5237 sayılı Yasa 96/1), Kasten Öldürmenin İhmali Davranışla İşlenmesi (5237 sayılı Yasa 83)ve Resen Tespit Edilecek Suçlar.

SÜÇ TARİHİ : 6-14Şubat Tarihleri Arası

ACIKLAMALAR :

1. Kahramanmaraş ilinin Pazarcık ilçesinde 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen 7,7 şiddetinde ki deprem ve akabinde aynı tarihte yine Elbistan ilçesinde gerçekleşen 7,6 şiddetinde ki

E. SONUÇ ve TAVSİYELER

- ❖ Avrupa İnsan Hakları Sözleşme'nin 2. maddesi bakımından devletlerin pozitif yükümlüğü, insan yaşamını korumak amacıyla bütün uygun tedbirleri ve önlemleri almak, özellikle insan yaşamına karşı oluşan potansiyel riskin düzeyi hesaba katılarak gerekli düzenlemeleri yapmaktır. Bu sebeple Deprem nedeniyle meydana gelen ölümlerden ve zararlardan bir bütün halinde devletin sorumluluğunun olduğu tartışılmaz bir sonuçtur.
- ❖ Konutlar için ruhsat verme, yaşanabilir bir çevre kurma, tesisleri risklerden arındırarak işletme, yapıların ve çevrenin güvenliğini sağlama ve çevreyi gözetim altında tutma, imara aykırı yapıları yıkmaya ve depreme dayanıklı yapıların yapılması gibi çevreyi mutlaka koruma gibi düzenlemeler ihmal edilemez.
- ❖ Genel imar sorunları karşısında güçsüz olan halkın ve ortaya çıkan yasal tedbirlerin uygulanmasında belirsizlik yaratan uygulamalar sebebiyle daha da kötüleşen durum ve ruhsatsız yapıların yıkılmaması/yıkılamaması, bilimsel gerçeklikten uzak imar programları, imar aflarından dolayı devlet görevlilerinin insanların maruz kaldıkları acil ve bilinen risklerden korumak için hiçbir önlem almamaları yaşam hakkının ihlali neticesini doğurmuştur.
- ❖ Hayati tehlike içeren koşullar yüzünden insanların karşı karşıya kalacağı riskin ne zaman gerçekleşebileceği konusundaki belirsizlik, *-tıpkı depremin ne zaman olacağı belirsizliği gibi-* olası bir felaket karşısında ve sonrasında bu tür hayati tehlike taşıyan koşulların ortaya çıkışında payı olan **kişilerin statüsü** belirlenerek sorumluluklarından dolayı DERHAL YARGILAMASI,
- ❖ Sorumluluğun sadece müteahhitlerin üzerinde bırakılması yeterli olmayıp bu aşamada muhalefet partileri, iktidar partisi yerel yönetimlerinin, yetkili bakanlıkların, yerel yönetimlerde imardan, denetimden sorumlu kişilerin, kamu veya özel yapı denetim firmalarının, imar affı uygulamasını yasalaştıran ve uygulayan kişilerin tamamen bağımsız, objektif yargı düzeninde yargılanmaları,
- ❖ Ülkede doğal afetlere ilişkin olarak rantı dayalı düzen dahilinde müteahhitler ve siyasetçilerden değil; bilim insanlarından oluşan ve onlar tarafından yürütülen, kararlarının ivedilikle icrasının yapıldığı ayrı bir AFET BAKANLIĞI kurulması,
- ❖ Deprem yaşanan illerde devletin bir bölgeye dahi koordinasyonu sağlayamaması doğal afetlere karşı hiçbir şekilde hazır olmadığı dikkate alındığında; Kurulacak Afet Bakanlığı bünyesinde; her ilde toplanma alanlarının oluşturulması ve kesinlikle 200 metre mesafede yapılaşmaya izin verilmemesi; kriz koordinasyon merkezlerinin bulunduğu ayrı bölgelerin oluşturulması; bu bölgelerde arama kurtarma ekipmanlarının üretildiği fabrikaların kurulması, barınma, yeme, içme gibi temel ihtiyaçların karşılanması için imalathanelerin kurulması; sağlık imkânları için sahra hastanelerinin kurulması,
- ❖ Deprem kuşağında bulunan ülkede deprem esnasında korunmaya ilişkin temel afet eğitiminin verilmesi deprem sonrasında olası bir enkaz altında kalma durumunda arama kurtarma faaliyetlerinde yer almak üzere bütün yurttaşlara arama kurtarma ve ilk yardım temel eğitimi gibi afet yönetimi konularında bilinçlendirme eğitimlerinin verilmesine ilişkin yapısal düzenlenmelerin yapılması ve acilen uygulamaya geçirilmesi,

- ❖ Sermayesini koyanın Müteahhit vasfı kazandığı bir düzenleme değil; liyakate ve eğitimine göre denetlenebilir inşaat firmalarının kurulması için etkili düzenlemelerin yapılmasına DERHAL BAŞLANILMASI, Şehirleşme ve yapılaşmalarda imar rantının engellenmesi için gereken tüm adımların DERHAL ATILMASI,
- ❖ Yaşanan depremlerde ölüm ve yaralı sayısına ilişkin yapılan resmi açıklamaların gerçeği yansıtmadığı; can kaybı ve yaralı sayısının resmi verilerin çok daha üstünde olduğu iddia ve endişeleri karşısında gerçek verilen yetkililer tarafından tespiti ile kamuoyuna açıklanması,
- ❖ Sosyal medyaya yansıyan bir takım kamu görevlisinin kamuya açık veya kapalı alanlarda bireysel cezalandırma yöntemini seçtiği, işkence veya kötü muamele eylemlerinde bulunduğu, özellikle yağma ve hırsızlık suçlamaları ile sığınmacılara yönelik darp, cebir ve öldürme kastıyla suç işledikleri dikkate alındığında deprem sonrası asayişin sağlanamamasından dolayı Güvenlik Hakkının ihlali neticesi oluşmuştur. Bu suçlara karışan kamu personelinin ve sivil bireylerin etkin bir soruşturma ile yargı önüne çıkarılması,
- ❖ Özellikle vatandaşların deprem sonrası travma ve öfke psikolojisinden yararlanıp bu öfkeyi sığınmacılar üzerine yönlendiren siyasi aktörler ile nefret, şiddet ve ayrımcılık söylemlerini sosyal medya hesapları üzerinden onaylayan, öven kişilerin bu söz ve eylemlerinden dolayı yargılanması,
- ❖ Çocuklara yönelik kayıp iddiaları ve enkazdan çıkarılan kimsesiz veya ailelerin ulaşamadığı çocukların tarikat ve cemaatlara verilmesi veya cemaatlerce alınması iddiaların araştırılmaya muhtaç olduğu; bu durum BM Çocuk Hakları Sözleşmesi gereği devletin yükümlülüklerine aykırı olup bu konuda derhal adım atılarak kimsesiz çocukların tespit edilerek devlet koruması altına alınması, ailesi varsa ailelerine teslim edilmesi gerekmektedir.

Her anlamda ülkenin gördüğü en büyük felaketlerden biri olarak nitelendirilen bu depremde binlerce yapı yıkılmış, binlerce insan enkaz altında kalarak hayatını kaybetmiş veya ağır travmalar yaşayarak enkazdan çıkarılmış, binlercesi soğuk kış şartlarında dışarıda kötü şartlar altında hayatını idame ettirme mecburiyetinde kalmış, binlerce hayvan da telef olmuştur. Bu denli bir felakete hiçbirimizin ve devletin dahi hazır olmadığının gözler önüne serildiği bu dönemde doğal afetlerin öldürmediğini, tam tersi tedbirlerin alınmamasının, hazırlıkların yapılmamasının öldürdüğünü travmatik bir sonuçla tecrübe etmiş bulunmaktayız. Bu rapordaki tespitlerin enkaza dönüşmeyen ve altında kalmayacağımız şehirlerin ve yapıların inşa edilmesi ve hiçbir doğal afette benzer vahim sonuçların ortaya çıkmaması için ciddiyetle gerekli tüm adımların atılması adına devlete ve devleti yönetenlere büyük sorumluluk düştüğü apaçık bir şekilde ortadadır.

